

Divrej Tora

Godina 11

Zagreb, 17. ožujka 2018. - 1. nisana 5778.

Broj 23

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtora@gmail.com

B''H

Šabat Vajkra

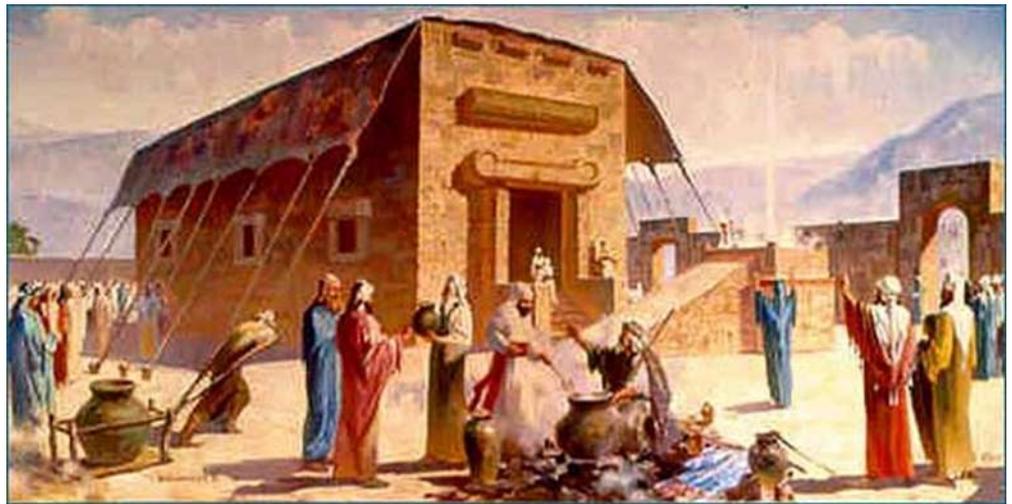
Jeruzalem	17:07	18:24
Zagreb	17:44	18:46
Rijeka	17:51	18:53
Split	17:43	18:45
Dubrovnik	17:36	18:38
Vinkovci	17:33	18:35
Sarajevo	17:35	18:37
Doboj	17:36	18:38
B. Luka	17:40	18:42
Beograd	17:26	18:29
Novi Sad	17:29	18:32
Subotica	17:29	18:34
Zrenjanin	17:27	18:30
Niš	17:21	18:23
Beč	17:43	18:45
Frankfurt	18:13	19:15
Edison, NJ	18:47	19:48

Dnevni Zmanim za Grad Zagreb

Na dan,	utorak 20.3.2018.
Alot Hašahar	4:31
Najranije Talit	5:06
Nec Hahama	6:00
Najkasnije Š'ma	9:02
Zman Tefila	10:03
Hacot	12:04
Minha Ketana	15:37
Plag Haminha	16:52
Šekia	18:08
Cet Ha-kohavim	18:50

Paraša Vajkra

(Vajkra 1,1-5,26)

B-g poziva Mošea iz Šatora sastanka i saopćava mu zakone o *korbanot*, životinjskim žrtvama koje se prinose u Svetište. To uključuje:

- "žrtve paljenice" (*ola*) koje se u cijelosti spaljuju na žrtveniku;

- pet vrsta "žrtvenih jela" (*minha*) pripremljenih s najfinijim brašnom, maslinovim uljem i miomirisima;

- "pomirbene žrtve" (*šelamim*) čije meso, nakon što se dio spali na žrtveniku, a dio da *kohenima* (svećenicima), treba pojesti onaj koji je donio žrtvu;

- različite vrste "žrtava (koje se prinose radi) grijeha" (*hatat*) služe za okajanje prijestupa koji je greškom počinio Veliki svećenik, čitava zajednica, kralj ili običan Židov;

- "žrtvu krivnje" (*ašam*) prinosi onaj koji je prisvojio imovinu Svetišta, koji sumnja da je povrijedio neku b-žansku zabranu ili koji je "izdao G-spoda" lažno se zaklevši kako bi prevario svog bližnjeg. ■

Prevela: Dolores Bettini

Allja po allja

Kohen - prva aliya - 13 p'sukim - 1,1-13

B-g poziva Mošea iz *Ohel Moeda* i postavlja opća pravila o *korbanot* (žrtvama).

Primijetite da nije rečeno "I B-g pozva Mošea", već umjeto toga "I On pozva..." *Vajikra* nije jedan novi početak, ona je nastavak *P'kudei*. Na kraju *P'kudei*, Moše je privremeno ostao bez kontakta (nazovimo to tako) s B-gom. Ovdje sada B-g ponovo uspostavlja kontakt s Mošecom tako što ga poziva i potom mu govori.

Zapazite ovaj jedinstveni izbor riječi u ovom prvom *pasuku Vajikra*, način na koji je B-g komunicirao s Mošecom bio je drugačiji od proroka i svih ostalih.

Prva od *korbanot* koje Tora predstavlja je *ola* (bikovska), žrtva koja se u cijelosti (skoro, ali ipak ne sasvim - kože većine *olot* bile su dar za *kohanim*) spaljivala na *Mizbei'ahu*. Uobičajena procedura prilikom prinosenja brojnih *korbanot* je naslanjanje na životinju prije nego li je se zakolje. Mnoge pojedinosti *korbanot* imaju psihološko djelovanje na onoga koji prinosi *korban*. Kontakt sa životinjom navodi prinositelja *korbana* da se zamisli nad krhkosti života (njegovog vlastitog, ne samo života životinje).

Nakon klanja, krv od *š'hite* sakupljala se u svetu posudu i zatim se donosila do *Mizbei'aha* te prolijevala na

njega. Ova je procedura ključna kod (svih) *korbanot*. S *Ola* se skida koža (koža je dar za *kohanim*, kao što je ranije rečeno) te se komada na dijelove koje se polaže na vatru *Mizbei'aha* i tamo se postpuno spaljuje (što znači da nitko ne jede njezina mesa).

Ovnovi i jarci također se mogu prinositi kao *ola*. Postupci su slični, ali ne i identični.

Žrtve životinja iz porodice krava smatrala su se pomirnicama za grijeh Zlatnog teleta. Ono s čim je narod sagriješio sada se može iskoristiti za svete svrhe kao izbjavljenje, pomirenje i *tikun* - popravak. Često nalazimo da je bik prvi predstavljen, raspravljeno je o njemu, prinesen, itd. To daje vjerodostojnost njegovoj ulozi pokajanja za Zlatno tele. On je otac koji nastoji počistiti nered kojeg je učinio njegov sin.

Talmud smatra *ola* pomirenjem za neprilične misli. *Hatat* - žrtva za grijeh - prinosi se za (neka) neprijmjerena djela. *Ola* je prva predstavljen jer je najčešće slučaj da neprilične misli prethode (i vode k) neprijmjenim djelima, a ne obrnuto.

Početna zapovijed u vezi *korbanot* je "Osoba (u jednini) koja prinese među vama žrtvu... oni (mnogina) će priniti svoju žrtvu." Toldot Yitzchak (komentar na Toru kojega je napisao R. Yitzchak Caro, stric M'cha-beira i onaj koji ga je odgojio) sugerira da budući da pojedinac koji vrši *micvu* može imati pozitivan efekt na

čitav *Klal Jisrael* i na čitav svijet, njegova je individualna žrtva zapravo naša, te se zbog toga prebacuje na množinu. Nadalje, određeni vidovi *korbanot* odnose se na zajednicu, čsk i ako je *korban* o kojem se radi privatna. Drvo za vatru, sol za svaki *korban*, *kohanim* koji vrše *Avoda* - to su sve kolektivni aspekti koji čine nečiji osobni *korban* našim *korbanom*.

Ba'al HaTanya objašnjava riječi "Osoba koja prinese od vas *korban HaŠemu*, od životinja..." kao da se od onoga koji prinosi *korban* zahtijeva da na *Mizbei'ahu* žrtvuje životinju u sebi. Čin *korbana* mora za njega biti personaliziran i internaliziran da imao efekt dovođenja nas bliže (a to je i značenje korištenja *korban-karov*) B-gu.

Baal HaTurim kaže da je B-g stavio Mošeovo ime prije svojega vlastitog u početnom *pasuku Vajikra*, kako bi nam svima rekao o bliskom odnosu kojega je On imao s njime.

Daat Z'keimim kaže da to što se životinjske žrtve prinosile od pripitomljenih sisavaca (*b'heimot*), a ne od divljih životinja (*hajot*), pokazuje nam B-žju brigu za svoj narod - poštediti nas je dodatnog posla lova i hvatanja zamkama što bi bilo neophodno da su *hajot* među *korba-*

(nastavak s 2. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

not. Isto tako, *korbanot* od ptica dolaze samo od dvije pripitomljene vrste golubica..

Levi - druga alijsa - 10 p'sukim - 1,14-2,6

Ola također može biti i od ptica, posebno, od dviju vrsta golubica. Opisuje se naročiti postupak za prinošenje ptica. Te tri kategorije *ola* - velike životinje (*b'heima gasa*), male životinje (*b'heima daka*), ptice (*ofot*) - broje se kao jedna pozitivna zapovijed.

Zamijetite da se prinošenje ptica naziva *ola la'šem*, žrtva paljenica B-gu. Iako nitko ne jede od životinjske *ola*, koža se daje *kohenu* kao jedan od njegovih darova. Grlica se u potpunosti spaljuje na *Mizbei'ahu*. Ona je jedini *korban* koji je u potpunosti za HaŠema.

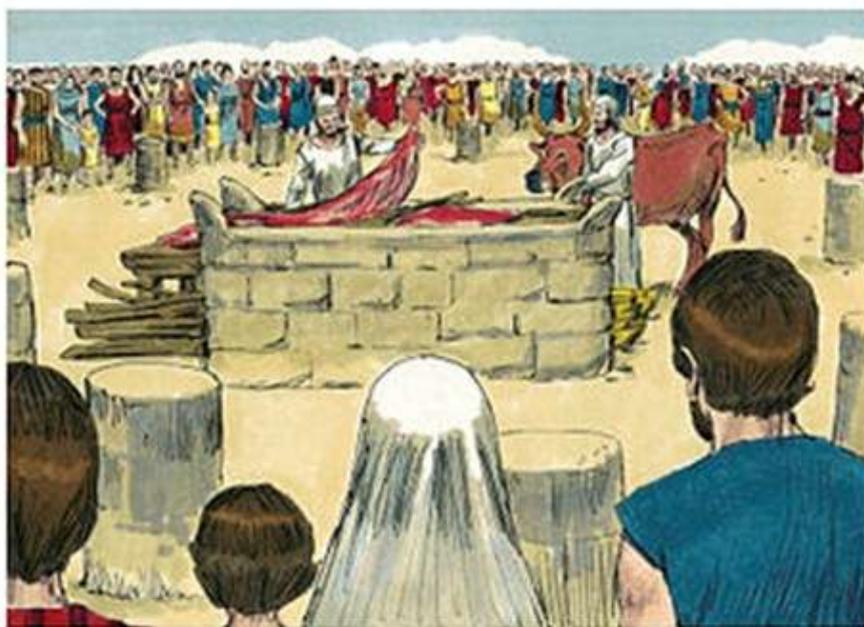
Sljedeće Tora opisuje *Minha* (nemojte to pomiješati s našom poslijepodnevnom molitvom), žrtvu jela. Ona se sastoji od brašna i ulja s malo tamjana (*l'vona*) i različitim količinama vode. (Voda kao sastojak nije spomenuta u Pisanoj Tori, već je dio naše usmene tradicije.) Tri vrste *menahot* su opisane u ovom odlomku. Razlikuju se po načinu pripreme - pečenje, prženje na tavi, itd. - no sve imaju iste sastojke.

Do ovog momenta u *Vajikra* Tora je opisala četiri različite vrste dobrovoljnih prinosa, od kojih je svaki koji slijedi jetiniji od onog prethodnog. Bik je najskuplji, ovca i koza malo manje, no više od grlice. A

prinos od brašna i ulja je najmanje skup. Osobu koja donosi *korban* se prvi puta naziva *adam*, ljudsko biće, a nakon toga zamjenicama on, nje-ga, njegovo (ona, nje, njezino). Samo kod prinosa brašna i ulja se donositelj naziva *nefeš*, duša. Ovo se, kaže Raši, odnosi na siromašnu osobu, koja je tip osobe koja će najvjerojatnije prinijeti *Minha*. Možda ne košta puno, no siromah unosi dušu u svoj skromni *korban*..

S gledišta micve

Sefer HaChinuch ustručava se ponuditi razloge za zabranu meda na *korbanu*. On smatra da je ova *micva* vrlo zagonetna. Potom sugerira da i kvasac i med predstavljaju nadmenost i bahatost, koje su neprimjerno društvo doživljaju koji treba osobu koja prinosi *korban* učiniti poniznom. S druge strane, drugi kažu da je to jedna od *micvot* koja nam govori: Nemoj misliti da možeš

Šliši - treća alijsa - 10 p'sukim - 2,7-16

Opisana je četvrta vrsta *minhe*. Svi prinosi jela čine jednu pozitivnu *micvu*. Kod prinosa jela samo se mali dio stavlja na *Mizbei'ah* dok glavninu prinosa podijele *kohanim* koji su na dužnosti u *Mikdašu*. *Menahot* ne mogu biti *hamec* (one opisane ovdje; postoje druge vrste koje su *hamec*), niti smiju biti pripremljene s kvascem ili medom.

sve shvatiti. Postoje neke *micvot* koje se suprotstavljaju našem ograničenom, uokvirenom znanju i poimanju. Ovo je jedna od tih *micvot*. Mogli bismo pomisliti da bi med trebalo stavljati na korban kako bi ga obogatio. Pogriješili bismo s takvom logikom. Moramo shvatiti da smo mi ovdje da vršimo *micvot* - sve *micvot* - samo zato jer Tora tako kaže. To vrijedi za sve *micvot*, ne samo za one koje se suprote našoj logici.

(nastavak s 3. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alijs**

Niti jedan *korban* ne smije se prinijeti bez soli. Svaki korban mora biti poslanjen.

(Ovo je jedan primjer – ima i drugih – zapovijedi koja je dana i u pozitivnom obliku i kao zabrana. Post na Jom kipur. Ne jesti i ne piti. Ne prinosite ništa bez soli. Posolite sve prinose. Svaki oblik *micve* – *ase* i *lo ta'ase* – uči nas nečem drugačijem i utječe na pristup i *kavanot* te određene *micve*.

Zatim je opisana peta vrste *minhe*. Ova se radi u dubokoj posudi, nešto poput prženja u dubokom ulju.

Naš je stol nalik *Mizbei'ahu*. Ovo je znamenita izreka s brojnim različitim manifestacijama. Mi solimo naš kruh za *Hamoci* jer se od nas očekuje da nadodamo element duhovnosti inače umnogome svjetovnom činu jedenja. Sol je konzervans i sol se ne kvvari. Na taj način ona predstavlja element beskonačnog u ovom konačnom svijetu. Ovo je objašnjenje posuđeno od onoga što je zapisano u vezi *korbana*, ali se dobro može primijeniti na naš svakodnevni *minhag* u vezi soli.

R'vi'i – četvrta alijs – 17 p'sukim – 3,1-17

Sljedeća vrsta *korbana* predstavljenog u Tori je *š'lamim*, na našem jeziku poznato kao mirotvorna žrtva ili cjelovita žrtva. Oba se naziva baziraju na igri riječi s riječima *šalom* i *šalem*. Element cjelovitosti koji je poseban za *š'lamim* sastoji se u tome da se dio *korbana*

spaljuje na *Mizbei'ahu*, dio se daje *kohenu* kao jedan od njegovih darova, a dio se vraća vlasniku *korbana* da on i njegova obitelj jedu. “Svi” imaju koristi od *š'lamim*. U tom pogledu, ovo je cjeloviti *korban*. *Š'lamim* se može prinijeti od mužjaka i ženki životinja, od krava, koza i ovaca. Tora daje glavne crte procedura za *š'lamim*, koje su u osnovi iste, ali s nekim razlicitostima od životinje do životinje.

Ponekad se koze i ovce zajednički nazivaju *con*, životinje iz stada. O njima se govori kao o *b'heima daka*, stoka sitnog zuba, kako bi ih se razlikovalo od govoda. Kod *korbanot*, postoje razlike između te dvije vrste, te ih se stoga obrađuje zasebno.

Hamiši – peta alijs – 26 p'sukim – 4,1-26

Sljedeća kategorija *korbana* koja je predstavljena u Tori je *hatat*, žrtva za grijeh. Postoje različite podkategorije. Od *Kohen gadola* koji je nehotice naveo narod na grijeh (na određene grijeh) zahtijeva se da prinese bika kao žrtvu pomirnicu. Slično (ali uz određene razlike), ako Sanhedrin pogriješi u odluci, i to prouzroči grijehenje širom naroda (i opet, za određene grijeh), tada vo-

đe naroda trebaju prinijeti bika za žrtvu (a ne svaka osoba koja je postupala prema proglasu Sanhedrina).

Vođa naroda prinosi jarca kao svoj *hatat*. U svim slučajevima, *hatat* se prinosi za *šogeg* (nehotična) kršenja uz određenu razinu nemara od strane grešnika koja je dovela do grijeha. *Hatat* se **ne prinosi** za namjerne prekršaje. Niti se *hatat* ne prinosi za sve grijeh – samo za one za koje je kazna za namjerno kršenje smrtna kazna.

Na primjer... Čovjek je načelno *šomer šabat*, ali nikada nije čuo da se ne smije zalijevati travu na šabat. Lijepo vruće šabatno popodne, čovjek se “smiluje” svom požutjelom travnjaku i uključi vrtnu prskalicu. Kada sazna za svoju pogrešku, od njega se traži da prinese *korban hatat* (u vrijeme *Beit HaMikdaša*).

Kada će vođa naroda sagriješiti... *ašer nasi jeheta*. Početna slova ovog izraza tvore riječ *ani* (ja, mene!). Što je to što će dovesti vođu do toga da krene pogrešnim putem? Kada se fokusira na sebe i kada izgubi iz vida svoju odgovornost prema zajednici koju vodi.

Šiši – šesta alijs – 19 p'sukim – 4,27-5,10

Posljednja podkategorija *hatata* je za osobu koja nehotice prekrši neke vrste zabrana. Na primjer, Židov koji prekrši zabranu Tore u vezi šabata zbog toga što ne zna da je taj

(nastavak s 4. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

čin zabranjen (vidi gore navedeni "na primjer") ili zbog toga što je zaboravio da je šabat – to zahtijeva prinošenje *korban hatata*. *Hatat* za pojedinca je ženka ovce ili koze.

Pojašnjenje... Ako netko primijeti pocrnjelo lišće na sobnoj biljci pa ih otrgne kako bi pospješio rast biljke na šabat, prekršio je rabinsku zabranu. (Ta se rabinska zabrana zasniva na činjenici da je taj čin u osnovi isti, i sa istom svrhom, kao i kresanje lišća na grmu koji raste iz zemlje. Kresanje i obrezivanje je zabrana iz Tore. Zabrana da se čini isto sa sobnim biljkama jedna je od brojnih mjera zaštite koje su postavili učenjaci da sačuvaju Toru od kršenja.) Kada osoba shvati svoju pogrešku, ne traži se od nje nikakav *korban* jer taj čin nije bio kršenje Tore. Ali činiti isto to sa

svojim ružičnjakom iza kuće jest kršenje Tore i zahtijevalo bi *hatat*.

Sljedeća kategorija žrtve je *korban ole v'jored*, klizna skala prinosa zbog grijeha. Primjer grijeha koji zahtijeva ovaj korban je kada netko zataji svoje svjedočenje ili laže pod zakletvom o tome. Svjedočenje je obaveza. Oblik koji taj *korban* poprima ovisan je financijskim mogućnostima grešnika – koza/ ovca ili golubice. Kad prinosi ptice, *kohen* mora paziti da ne otrgne glavu kada vrši *m'lika*, ekvivalent *š'hita* kod ptičjeg *korbana*.

Glavna životinja za *hatat* zajednice (kao u *Musafu* na *Roš hodeš* i *hagim*) ili *hatat* pojedinca, je koza. To nas podsjeća na kozu koju su upotijebila Josefova braća da prevare svog oca, umočivši Josefov ogrtač u kozju krv.

Hatat za sva vremena uključuje podsjetnik na užasno postupanje brata prema bratu. (Koža je također bila iskorištena da Jakov prevari svog oca, kada se pretvarao da je Eisav kako bi primio *braha*.)

Š'vi'i - sedma aliya - 16 p'sukim - 5,11-26

Oni koji si ne

mogu priuštiti golubice, *ašam* (prinos za krivnju) trebaju prinijeti od brašna. U tom slučaju (za razliku od *menahot*), ne koristi se ulje niti bilo kakve mirodije.

Ašam za svetogrđe je ovan. Uz to, prijestupnik, koji je koristio sveto za svoju vlastitu korist, mora dati odštetu i nadodati još petinu vrijednosti kao kaznu.

(Zapravo, dodaje se jedna četvrtina, taj iznos postaje jedna petina od ukupnog iznosa – 100 je vrijednost korištenog + 25 kazne = 125 ukupnog plaćanja, dodatak od 25 postaje jedna petina od 125. Tako se izračunava kazna nazvana *homeš*.)

Jedna varijanta *ašama* prinosi se kada netko nije siguran da li je prekršio određenu zabranu ili ne. Uvjetni *ašam* je ovan.

S'forno spominje problem u vezi prinošenja *ašama* ukoliko osoba nije stvarno počinila taj grijeh. Ne predstavlja li to prinošenje *nekorban* životinje u dvorištu *Mikdaša*, što je veliki prekršaj? On daje odgovor da sama činjenica da postoji sumnja u umu te osobe, o tome da li je pogriješila ili ne, pokazuje nebrigu koja je stvar za koju treba učiniti pomirenje. On to uči iz *ašom ašam lašem*.

Kradljivcu je zapovijeđeno da vrati ono što je ukrao.

Prinošenje *ašama* za sve konkretne vrste prekršaja pozitivna je micva.

Ovime Tora završava svoj uvod u različite vrste *korbanot*. ■

Rabbi Jack Abramowitz:

Tarjag - 613 zapovijedi

115. Neka gori: Obveza prinosa žrtve paljenice prema uputama

Ako je njegova žrtva paljenica ... (Levitski zakonik 1,3)

116. Happy Meal: Obveza da se prinese žrtva-jelo prema uputama

Osoba koja donosi žrtvu-jelo ... (Levitski zakonik 2,1)

117. Medeni, fališ mi: Zabrana prinošenja meda ili kvasca na žrtveniku

Nećeš prinostiti kvasac ili med ... (Levitski zakonik 2,11)

118. Dodaj sol - 1. dio: Zabrana izostavljanja soli kod prinošenja žrtava

Nikada ne smije uzmanjkati sol zavjeta s B-gom tvojim kod tvojega prinosa... (Levitski zakonik 2,13)

119. Dodaj sol - 2. dio: Obveza da se žrtve posoli

... kod svih prinosa svojih moraš prinijeti sol. (Levitski zakonik 2,13)

120. Nitko nije savršen: Obveza da se prinese žrtva nakon pogrešne prosudbe

Ako cijela Izraela zajednica postupi pogrešno, ispravna prosudba bude sakrivena od njih... (Levitski zakonik 4,13)

121. Služba zbog grijeha?: Obveza da se prinese žrtva za grijeh kada je to potrebno

Ako netko nenamjerno sagriješi ... (Levitski zakonik 4,27)

122. Poziv na sud: Obveza svjedočenja

... ako ne svjedoči, snosit će krivnju. (Levitski zakonik 5,1)

123. Gore i dolje: Obveza da se, prema potrebi, prinosi varijabilne prinose

Ali ako mu nedostaje sredstava da prinese ovcu ili kozu ... (Levitski zakonik 5,7)

124. Gotovo bez glave: Zabrana da se odrubi glava pticama koje se prinose kao žrtve za grijeh

On će zasjeći glavu na vratu, ali je neće odvojiti (Levitski zakonik 5,8)

125. Poput ulja i vode: zabrana stavljanja ulja na prinos za grijeh od brašna

Ne stavljaš ulja na njega ... (Levitski zakonik 5,11)

126. Mirisi, zlato i tamjan: Zabrana stavljanja tamjana na prinos za grijeh od brašna

... i ne stavljaš tamjana na nju, jer je to žrtva za grijeh. (Levitski zakonik 5,11)

127. Vrijeme za vraćanje dugovanja: Obveza da se naknadi za nezakonito prisvojene predmete iz Hrama

Ono što je zloupotrijebio iz Hrama, vratit će natrag ... (Levitski zakonik 5,16)

128. "O, ne, ne znam. Kako bih mogao znati?": Obveza prinošenja žrtvi za grijeh u slučaju dvojbe

Ako netko sagriješi i prekrši jednu od B-žjih zapovijedi, učinivši nešto što se ne smije učiniti, ali on to ne zna ... (Levitski zakonik 5,17)

129. "Znam, znam, znam ...": Obveza da se prinese "nedvosmislena" žrtva za krivnju

On će prinijeti svoj prinos za krivnju B-gu ... (Levitski zakonik 5,25)

130. Vрати natrag: Obaveza da se vrati ukradeni predmet

Vratit će ukradeni predmet koji je ukrao ... (Lev. zakonik 5,23) ■

Sefer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Negativne zapovijedi

107. Negativna je zapovijed ne sijati dvije vrste sjemena na njivi

kao što Pismo kaže, *nećeš sijati svoje njive s dvije vrste sjemena (Va-jikra 19,19)*. U drugim zemljama, osim Izraela, Židovu je dopušteno da na početku, od začetka, sadi dvije vrste sjemena zajedno. Što se tiče miješanih vrsta voćaka, što podrazumijeva kalemljenje stabla *etoga* (citrusa) na voćku jabuke, ili nešto slično, to je zabranjeno i u drugim zemljama. Tako je zabranjeno i kalemiti drvo na povrtnicu ili povrtnicu na voćku, čak i u drugim zemljama. Međutim, kod miješanih vrsta sjemenja i miješa-

nih voćaka, čak i ako je time prekršen zakon, njihov je plod svejedno dopušten za jelo, čak i onome koji je počinio taj zabranjeni čin. Što se tiče miješanja u vinogradu, što znači saditi žitarice u vinogradu, zabranjeno ih je žeti, jesti njihov urod, ili od toga imati bilo kakve koristi - u drugim zemljama, po zakonima učenjaka; a u Zemlji Izraelovoj, prema zakonu Tore. ■

Rabbi Dr. Azriel Rosenfeld:

Šulhan Aruh

Šulhan Aruh ("postavljeni stol") skup je onih područja halahe - židovskog vjerskog prava - koja su danas primjenjiva. Sastavio ga je Rabi Yosef Karo iz Safeda (Izrael) otprilike 1560. godine, i postao je općeprihvaćen kao mjerodavan nakon što ga je Rabi Moshe Isserles iz Krakova (Poljska) oko 1570. godine nadopunio napomenama (poznatim kao Mapa - "stolnjak") iznoseći pravori-ke kojih se drže aškenaski Židovi.

Dio I: Orah hajim

Poglavlje 21 - Kiduš, Havdala i obroci na šabat

Kada se u petak navečer vrati kući iz sinagoge, treba odmah krenuti jesti (271,1). Ništa se ne smije jesti niti piti prije nego što se kaže Kiduš (271,4.7.); i muškarci i žene ga imaju obavezu reći (271,2). O tome što treba učiniti ako se osoba nađe usred jela kad započne šabat, vidi 271,4-6. Kiduš u petak navečer je važniji od Kiduša u subotu ujutro, pa čak i od obroka na šabat (271,3); o tome što učiniti ako ga se propusti ili ako nema dovoljno vina, vidi 271,8.11. Kruh bi tijekom Kiduša trebao biti na stolu, pokriven odozgo i odozdo (271,9). Kiduš treba kazati nad punom, neotpijenom čašom vina; za ovu čašu vrijede isti zahtjevi kao i za čašu nad kojom se kaže blagoslov nakon jela (271,10; vidi poglavlje 14). Također ga se može kazati i nad kruhom; vidi 271,12 i 272,9. U vezi vrsta vina koja se mogu koristiti vidi 272,1-8; u vezi korištenju drugih vrsta pića vidi 272,9. Kada se vino koristi za Kiduš, za druga vina koja se pije tijekom tog obroka nije potrebno reći blagoslov (272,10). Kiduš se sastoji od "I bijahu dovršeni Nebesa ..."; blagoslova nad vinom (ili kruhom); i blagoslova za šabat (vidi 271,10). Količinu vina od najmanje 3/4 veličine jajeta tada jedan od prisutnih treba popiti; osoba koja je kazala Kiduš prva treba okusiti vino (vidi 271,13-14.16-17). O tome što učiniti ako dođe do stanke prije nego se okusi vino vidi 271,15; o govorenju Kiduša za druge vidi 273, 4,6; o govorenju Kiduša van kuće vidi 273,1.7. Obrok započinje nakon Kiduša; o tome kada treba oprati ruke vidi 271,12. Obrok treba jesti

na mjestu na kojem je rečen Kiduš; vidi 273,1-3.5-6. Za subotnji obrok mora se jesti kruh (274,4); barem jedan od prisutnih treba upotrijebiti dvije ne načete štruce kruha (vidi 274,1-3). Učenjaci bi trebali imati odnose sa svojim suprugama u petak navečer; vidi 280,1-2.

Na šabat bi trebalo jesti u vrijeme u koje će čovjek najviše uživati; vidi 288,7. Ne bi trebalo postiti na šabat ni polovicu dana (288,1.8); u slučajevima kada je dopušteno postiti, i o tome što treba činiti ako se mora postiti, vidi 288,2-6. Prije jutarnjeg obroka kaže se blagoslov nad vinom (ili nekim drugim pićem, ako je potrebno) i treba upotrijebiti dvije štruce kruha (289,1-2). Vino treba piti na mjestu gdje će se jesti obrok, i prije toga se ne smije ni jesti niti piti, izuzev vode koja se pije prije jutarnje molitve (289,1, vidi 89,3). Mnogo bi blagoslova trebalo izreći nad hranom i mirisnim tvarima kako bi se osiguralo da bude izrečeno 100 blagoslova (vidi pogl. 5) na šabat; vidi 284,3 i 290,1. Nakon jutarnjeg obroka treba se odvojiti vrijeme za izučavanje Tore, osobito oni koji ne provode puno vremena izučavajući je tijekom tjedna (290,2), ali osoba koja ima naviku da odri- jema poslijepodne može to učiniti (290,1). Važno je da svatko tijekom poslijepodneva jede treći obrok, po mogućnosti nakon što kaže poslijepodnevnu molitvu; vidi 291,1-3.6. Prije ovog obroka nije potrebno uzeti vino, već se treba poslužiti dvjema štrucama kruha, ako je moguće; vidi 291,4-5.

Havdala se kaže kod kuće za one koji je nisu čuli u sinagogi (vidi

296, 7), koristeći punu čašu vina; uobičajeno je početi čitanjem stiho-va o izbavljenju i izlivanjem nešto vina (vidi 296,1). Havdala se sastoji od blagoslova nad vinom, mirisom i vatrom, a potom slijedi blagoslov "...Koji pravi razliku..." (296,1). O korištenju drugog pića, a ne vina ili korištenju kruha umjesto vina, vidi 296,2; o tome što učiniti ako nema vina na raspolaganju, vidi 296,3-5 i 298,1. O tome treba li kazati Havdala sjedeći ili stojeći, vidi 296,6; u vezi žene koja je govori, vidi 296,8. O mirisima koji se mogu koristiti, vidi 297,1-5. Blagoslov nad vatrom je "... Koji stvara svjetla vatre" (298,1); u vezi jedne osobe koja je govori u ime drugih vidi 298,14. Može je se kazati samo za onoga koji može vidjeti plamen i dovoljno je blizu da može iskoristiti njegovo svjetlo (298, 4, 13.15); uobičajeno je da se promotri ruke (298,3). O vrstama vatre nad kojima je treba kazati nakon šabata i nakon Jom kipura vidi 298,5-8 i 624, 4-5; u oba slučaja to mora biti vatra koja je zapaljena u svrhu osvjetljava- vanja (vidi 298,9-12), i mora biti baklja ili svijeća s najmanje dva fitilja (298,2). Osim vode se do mraka ne smije ništa drugo jesti ili piti, sve dok se ne čuje ili kaže Havdala (299, 1); ali je dopušteno reći Havdala čak i ako se jelo (299,5-6), a ako se čovjek nađe usred jela kad se smrači, može nastaviti jesti (vidi 299,1-4. 7-8). Što učiniti ako se propusti reći Havdala, vidi 299,6; blagoslovi nad mirisom i vatrom govore se samo u subotu navečer. Osoba može vršiti rad nakon što kaže "... Koji praviš razliku..." (vidi 299,10). Treba postaviti stol u subotu navečer (300,1), no dok se govori Havdala kruh mora biti pokriven (299,9). ■

Teme za razmatranje uz šabatni stol

Molitva ili žrtva?

Povedite diskusiju uz svoj šabatni stol o tome koji je idealni oblik službe B-gu. Koji je model bolji: molitva ili žrtva?

- Koje su prednosti i nedostaci svakog od tih sistema?
- Na koji bi način vaše pokajanje bilo drugačije ako biste, umjesto da priznate grijeh u svom srcu i sa svojim ustima, trebali također i prinijeti žrtvu za grijeh? Kako bi prinošenje nečeg materijalnog, umjesto tek izgovaranja riječi, moglo utjecati na vaš odnos s Hašemom?
- Za razjašnjenje razmotrite gledišta Rambama i Rambana o važnosti molitve i važnosti žrtve.

Pomirenje za grijeh

R"Y Bekhor Shor ističe da je izuzetno važno imati neku vrstu procesa pokajanja kako bi se osiguralo da

ljudi budu motivirani ponašati se primjereno. Da nije bilo procesa očišćenja, ljudi bi bili zaglibljeni u grijehu i imali bi mnogo manje poticaja da izbjegavaju buduće grijeh.

- Slažete li se ili da li sama spoznaja da postoji takav proces pokajanja čini da je lakše grijehiti, budući da čovjek zna da ima sigurnosna mreža na koju se može osloniti?
- R"Y Bekhor Shor ne objašnjava zašto se proces pomirenja morao obaviti izričito putem životinjskih žrtvi. Ramban sugerira da gledajući klanje životinje čovjek biva prisiljen shvatiti da bi njegova krv tada bila prolivena da nije bilo Hašemovog milosrđa. Ta bi ga spoznaja trebala spriječiti da dalje grijehi. Kakve druge prednosti donosi postupak prinošenja žrtava?

Svrha micvot

U raspravi o ulozi i važnosti prino-

šenja žrtava, komentatori pokazuju različite stavove prema svrsi i prirodi micvot u cjelini. Neka od pitanja kojih se dotiču su:

- Je li sporno reći da zapovijed ima praktičnu ili uporabnu funkciju ili sugerirati da je ona ustupak ljudskim slabostima? Drugim riječima, moraju li zakoni Tore predstavljati ideal i biti vrijedni u svojoj suštini, ili možda mogu jednostavno rješavati ljudske potrebe i njegovu narav?
- Jesu li svi zakoni Tore jednako relevantni i upotrebljivi za sve generacije, ili je moguće da su neki bili uglavnom namijenjeni za jedan određeni vremenski period?
- Kako analiziranje razloga za određenu zapovijed čini da ona ima više smisla? Koje su opasnosti takvog analiziranja? ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Bol izazivanja boli

Ovog tjedna započinjemo s knjigom Vajikra. To je treća knjiga Tore i primarno se bavi onim što nazivamo 'žrtve' ili 'prinosi'. Nijedna od tih riječi ne opisuje dobro ono o čemu se radi. 'Žrtva' upućuje na to da odustajemo od nečeg vrijednog za dobrobit drugih. 'Prinos' upućuje na dar koji zadovoljava primaoca. B-gu nije potrebno da se mi žrtvuemo za Njega, niti su Mu potrebni naši darovi. Hebrejska riječ za to je *korban*, a dolazi od korijena '*karev*' koji označava blizinu. Ideja je da se kroz ritualno žrtvovanje životinja čovjek približi B-gu. Kako to točno funkcionira malo je komplicirano, ali jednom kada to shvatimo, po mom skromnom mišljenju, ima mnogo smisla.

Riječ korban, dolazi od korijena 'karev' koji označava blizinu

Jedine dvije vrste ptica koje se mogu koristiti kao prinosi u Hramu su golubice i golubovi. Rabini objašnjavaju da su to dvije vrste ptica koje su najčešće progone, a nikada same ne progone. Drugim riječima, one su uobičajen plijen drugih ptica, ali nikad ne progone druge ptice. Rabini kažu da ih ljudi moraju oponašati. Iako nam nije drago kad smo 'progonjeni', još je gore kada mi progonoimo druge.

Evo jednog primjera. Strašno je kada ti je nešto ukradeno; netko uđe

u tvoju kuću i uzme nešto što pripada tebi. No, znaš li kome je mnogo gore nego tebi? Čovjeku koji ti je to ukrao. Ti si izgubio nešto od materijalne vrijednosti. Međutim, on je lopov. Ti ćeš vjerojatno nadoknaditi ono što si izgubio. Ako ne, živjet ćeš bez toga. On ne može nikad promijeniti činjenicu da je ukrao. U ovom svijetu, a i u budućem, on mora živjeti s duhovnim posljedicama svog izbora.

Kada sam prije mnogo godina studirao u *ješivi* u Jeruzalemu, u hodnik je došao jedan čovjek koji je preživio holokaust. Počeo je vikati na ljude koji su tamo učili, pitajući ih kako mogu učiti B-žu riječ, kada je B-g odbacio Svoj narod u Europi – kad je Njegov narod trpio više od ikoga u povijesti? Jedan od mladića ukazao mu je na nešto što ga je duboko potreslo. On je rekao da je nacistima bilo gore nego Židovima.

Pitao je čovjeka, 'da ste imali izbor, biste li izabrali biti nacistički čuvar u logoru, ili židovski rob?' Čovjek mu je rekao, 'da me vratite tamo, radije bih bio ubijen, nego da ubijem.' Za njega, bilo bi bolje proći svu patnju iznova, nego biti ubojica.

To se može primijeniti na sva područja života. Ako povrijedim svoju ženu, zapravo sam povrijedio sebe. Moja žena će prijeći preko toga, no ja ću morati živjeti sa boli koju sam joj prouzročio. Primjerice, muškarac koji ima aferu, može uživati u kratkotrajnom doživljaju i praviti se da se uopće ne osjeća loše. Ali bol njegovog preljuba živjet će u njemu ostatak njegovog života.

Bol onih koji su 'progonjeni' je površna i prolazna. Bol onih koji su 'progonitelji' je duboka i vječna. Bol koju nam drugi mogu prouzročiti pada u sjenu u svjetlu boli koju možemo izazvati sami sebi kada nanesemo bol drugima.

Šabat šalom. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi David Stav:

Žrtva znači bliskost

Parašat Vajikra je u potpunosti posvećena raznim tipovima žrtava koje su pojedinci mogli prinostiti u Hramu. One mogu biti dobrovoljne ili kao ispunjenje zapovijedi iz Tore, s ciljem da se iskupi neka vrsta grijeha. Kada se ljudi u moderno doba susretnu sa žrtvama, to je iskustvo komplicirano, teško i gotovo traumatično. Nije to stoga što smo svi vegetarijanci, već zato što mnogi od nas smatraju čudnim da se korumpirano i degenerirano ponašanje može iskupiti žrtvovanjem krava ili ovaca na žrtveniku.

Drugi smatraju čudnim da bi Hašemu bilo potrebno cvrčanje mesa na žrtveniku kako bi osjetio da Ga volimo i poštujemo, ili izražavaju raznim tvrdnjama i argumentima potpuno neslaganje sa žrtvama u Hramu.

Neki komentatori su primijetili da svijet žrtava predstavlja pokušaj da se Židovi približe Tori u vrijeme

kada je raslo štovanje idola. Način da se to učini bio je kroz aktivnosti koje su im već bile poznate, slične žrtvovanju idola, kojima su bili privrženi.

S time na umu, možemo postaviti tvrdnju da je žrtveni sistem bio uveden zapravo kao mjera, jer je to bio jedini mogući smjer djelovanja. Prema tom pogledu, pashalno janje za Pesah, primjerice, nije ideal kojem težimo. Ono je namijenjeno da izvuče narod iz idolopoklonstva, i privuče ih štovanju Izraelovog B-ga. Žrtvovanje ovaca, koje su u Egiptu smatrane božanstvom, bilo je signal promjene u formi štovanja božanstva, ali ne u samim ritualima.

To objašnjenje je problematično iz dva razloga. Najprije, teško je vjerovati da bi pashalno Janje ikad bilo od toliko velike važnosti ako to ne bi bilo ništa više od ustupaka kulturi idolopoklonstva koja je prevladavala u tim danima. Drugo, već

smo vidjeli u Tori primjere Kajina, Hevela i Noaha, koji su svi prinostili žrtve. U tim danima, nije bilo božanstava ili idolopoklonika, pa ipak je Tora slavila čin žrtvovanja.

Stoga, moglo bi biti vrijedno razmišljati o korijenima riječi *korban* (žrtva), i *ha'krava*, koje dolazi iz hebrejskog korijena K-R-V, neposredne blizine, kako bi mogli bolje razumjeti nejasan svijet žrtava.

Ljudi žele razumjeti sami sebe i žele učiti o svojim korijenima. Oni pokušavaju dati smisao svojim životima i glavnim aktivnostima u koje su uključeni. Jednom kada nađu nešto za što smatraju da je svrha njihovog postojanja, oni žele izraziti, na razne načine, svoju blizinu onome što smatraju istinski važnim. Svaka majka ili otac zna da je zagrliti dijete koje se upravo vratilo iz vojne baze ili sa dalekog puta, mnogo više od same tehničkog čina. Taj zagrljaj obuhvaća ogromnu energiju ljubavi i čežnje za voljenima tijekom njihova odsustva. Kada su Hevel i Kajin prinijeli svoje žrtve, oni su u osnovi izražavali duboku strast koju su osjećali prema Onome kojeg nisu mogli vidjeti, iako je bio prisutan i opipljiv u njihovim životima.

To je svijet vjernih, koji osjećaju bezgraničnu vezu sa živim B-gom koji živi u nama, i koji je dio naše

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi David Stav: Žrtva znači bliskost**

realnosti. Jasno je da ti vjerni pojedinci žele utkati ekspresiju i značenje u tu vezu. Žrtva (*korban*) je sredstvo da se izrazi osjećaj bliskosti i izražavanje jedne centralne ideje – opsega u kojem je Hašem prisutan u našim životima i našoj svijesti. Hašemu ne trebaju naše žrtve. Mi jednostavno želimo osjećati se blizu Njega. Mi želimo voljeti i biti voljeni.

**Korijeni riječi korban (žrtva),
i ha'krava, koje dolazi iz
hebrejskog korijena K-R-V,
neposredne blizine,
kako bi mogli
bolje razumjeti
nejasan svijet žrtava**

Žrtva je sredstvo koje se koristi kako bi pomoglo u osjećaju te bliskosti. Kada su oni bili na granici izlaska iz Egipta, kao i u svako drugo vrijeme u povijesti, postavilo se pitanje: Želimo li zaista biti bliži Stvoritelju? Ako je tako, mi trebamo prinijeti žrtvu koja će služiti kao najjasniji dokaz da smo još uvijek vjerni svom B-gu i našem narodu. Svijet žrtava možemo usporediti sa svijetom ljubavi, u kojem je krajnji cilj osjetiti B-žju blizinu. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Ephraim Buchwald:

Ugodan miris Gospodu

Ovo tjednom *paršom*, *paršom* Vajikra, započinjemo čitanje treće knjige Tore koja je poznata i pod nazivom Levitski zakonik. U rabinskoj literaturi, knjigu Vajikra naziva se *Torat Kohanim*, jer sadrži zakone koji reguliraju obrede svećenika.

Dobar dio te knjige fokusira se na žrtvene obrede koje su predvodili svećenici i Leviti u Šatoru sastanka, a kasnije u Hramu u Jeruzalemu.

Knjiga Vajikra započinje općenitim pravilima koja reguliraju prinoše i životinjske žrtve. Ne samo da nabroja vrste životinja koje se prinoše, već i razne tipove žrtava. Prva žrtva poznata je kao *ola*, 'žrtva uzdizanja' ili 'žrtva paljenica'. Prvo poglavlje ide u detalje vezane uz pripremu žrtve paljenice, od klanja, prskanja njenom krvlju oko žrtvenika, skidanja njene kože, rezanja njenog mesa i prinošenja na žrtveniku.

Tora u Levitskom zakoniku 1,9 daje upute svećeniku da iznutrice i

noge životinje opere u vodi. Zatim nastavlja riječima: „Onda neka svećenik spali sve zajedno na žrtveniku kao žrtvu uzdizanja, kao žrtvu paljenu na ugodni miris G-spodu.“

Raši objašnjava da je ono što se misli pod ugodnim mirisom to da žrtva u B-gu proizvodi zadovoljstvo, jer je On govorio i Njegova se volja ispunja.

Sifte Hahamim objašnjava da je Raši zbunjen činjenicom da Tora izgleda kao da sugerira da B-g uživa u fizičkom mirisu žrtve. Raši stoga razjašnjava da nije riječ o stvarnom mirisu, već o zadovoljstvu koje proizlazi iz toga što Židovi vrše ovu *micvu*.

Devek Tov, još jedan komentar na Rašija, objašnjava da je Rašija zbunila i činjenica da žrtve zapravo imaju vrlo neugodan, a ne ugodan miris. Zato je Raši tumačio taj stih metaforički. Stoga, za njega aroma nije miris, već „zadovoljstvo.“

Izraz „žrtva paljena“, ugodan miris B-gu, nalazimo u *parši* Vajikra u šest prigoda. Isto tako, te iste riječi ponavljaju se više od deset puta u drugim *paršama*.

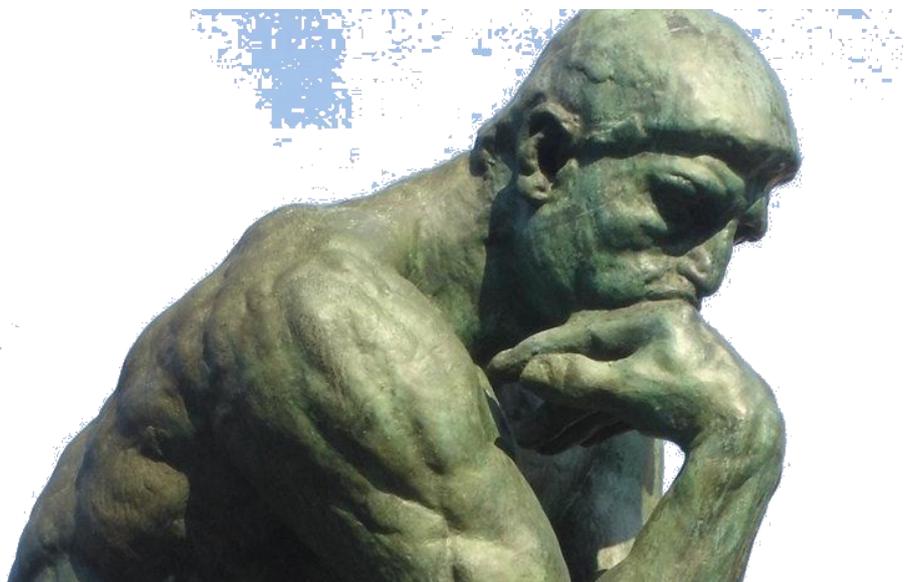
Onkelos prevodi *ise reah nihoah la*, što znači žrtva koju B-g prihvaća sa naklonošću.

Da'at Sofrim drži da je taj miris žrtve isključivo duhovni element koji ostaje nakon što je žrtva spaljena. On se uzdiže i spaja sa duhovnim svjetovima.

Autor knjige Haketav Vehakabala objašnjava da čovjek koji prinosi žrtvu ne smije zabunom pomisliti da će mu sama žrtva donijeti oprostjenje grijeha. Onaj koji prinosi žrtvu mora imati na umu da će kao rezultat njegovih budućih dobrih djela, ugodan miris tek doći. Grešnici, koji donose žrtve, ali ne mijenjaju svoje puteve, osuđeni su, kao što kaže Izaija 1,11, „Tko treba vaše žrtve?“ Stoga postoji nada da će 'ugodan miris', koji dolazi izdaleka, služiti kao glasnik dobrih djela koja će čovjek napraviti u budućnosti.

Rabi Ronen Neuwirth daje značajno tumačenje izraza 'ugodni miris B-gu'. Taj se izraz po prvi puta pojavljuje u knjizi Postanka, kada Noah prinosi životinjske žrtve kao znak zahvalnosti za preživljavanje potopa. Tora, u Postanku 8:21, kaže da je B-g osjetio ugodan miris i obećao da On neće nastaviti proklinjati zemlju zbog zlih nagona koji žive u ljudskim bićima.

Koja je važnost i svrha ugodnog

(nastavak s 12. stranice) **Rabbi Ephraim Buchwald: Ugodan miris Gospodu**

mirisa? Treba li to B-gu? Ima li taj sladak miris zaista sposobnost da utiša B-žji gnjev?

Osjetu mirisa, kaže rabi Neuwirth, mudraci daju osobitu važnost. Talmud kaže u Brahot 43b, temeljeno na stihu iz Psalma 150,6, „svaka će duša slaviti B-ga.“ Od pet ljudskih osjetila, samo osjet mirisa daje izravno zadovoljstvo duši. Zato nakon Šabata u subotu navečer mirišeimo začine, kako bismo obnovili gubitak svoje dodatne duše, koju primamo na Šabat.

Od pet ljudskih osjetila, samo osjet mirisa daje izravno zadovoljstvo duši.

Rabi Neuwirth ističe da Talmud u Sanhedrinu 93b uči da će konačni sudac, Mesija, doslovno odisati (mirisati) strahopoštovanjem prema B-gu. Kao što kaže Izaija 11,3, *va'haricho b'jirat Ado-naj*.

Postoji čvrsta logika u tvrdnji da je osjet mirisa najduhovniji od svih osjeta, koji prodire do ljudskih duša. Tora kaže u Postanku 2,7, „A G-spod B-g je oblikovao čovjeka od praha zemaljskog, i udahnuo u njegove nosnice duh životni, te je čovjek postao živa duša.“

Rabi Jaakov Moshe Charlop ističe da su prvi ljudi, kada su pojeli zabranjeni plod, sagriješili sa četiri od pet svojih osjetila. Koristili su osjetilo sluha kako bi obratili pažnju na zmijine riječi, umjesto na B-žje riječi.

Eva je koristila osjet dodira kako bi dotakla drvo spoznaje dobra i zla, i osjetilo vida kada je vidjela da je zabranjeno stablo primamljivo očima. I Adam i Eva pali su kada je bila riječ o osjetilu okusa kada su pojeli zabranjeno voće.

Svemoguć je upozorio prve ljude da će kazna za neposlušnost B-gu i za jedenje zabranjenog voća biti da će na dan kada ga pojedu, sigurno umrijeti. Rabini kažu da kada su ljudi sagriješili, četiri od pet njihovih osjetila odvojilo se od ljudske duše, te su postala čisto fizička osjetila. Jedino je osjet mirisa ostao direktno povezan sa ljudskom dušom, te je nastavio postojati kao fizički i duhovni osjet.

Upravo osjet mirisa, kaže rabi Neuwirth, podsjeća na ljudsko iskustvo u Edenskom vrtu, te na izgubljeno djetinjstvo čovječanstva, kada su tijelo i duša bili stopljeni u harmoniji. Osjet mirisa podsjeća nas na to da pokušamo ponovno uhvatiti duhovne elemente koji su uklonjeni iz naših fizičkih tijela.

To je, kaže rabi Neuwirth, svrha žrtvenih rituala. Grieh stvara ogromnu udaljenost između ljudske duše i Stvoritelja. Kroz ugodan miris, žrtve (*korban*), približavaju nas (*karov*) Svemogućem i obnavljaju naše zajedništvo s B-gom.

Neka biste bili blagoslovljeni. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Berel Wein:

Skromnost, grijeh i uloga kohena

Početne riječi ovoj tjednoj *paraše*, a i čitave knjige koju sada započinjemo čitati postavljaju nam jedno temeljno pitanje. *Vajikra* znači da je B-g, recimo to tako, pozvao i govorio Mošeu. Rabini u svojim komentarijima raspravljaju o tome kako se odvijala ta komunikacija između B-ga i čovjeka, a isto tako i gdje se taj "razgovor" dogodio. Rabini su također zapazili da riječ *vajikra*, onako kako je zapisana u Tori, završava slovom *alef* koje je manje od ostalih slova. Iako to očito nije povezano s problemom gdje i kako je B-g govorio s Mošeuom, smatram da postoji određena veza s pitanjem zašto je B-g govorio s Mošeuom i njega izabrao da bude veliki zakonodavac naše civilizacije.

Rabini nas upućuju da malo *alef* u *vajikra* ukazuje na veliku Moševu skromnost. Ne želeći previše sebe uveličati zapisujući u Toru da je B-g zapravo pozvao baš njega, a opet je bio primoran da tako učini jer mu je B-g zapovijedio kako da napiše Toru, Moše je, na neki način, našao kompromis te riječ *vajikra* napisao malim slovom *alef*, pokazujući time da on zapravo nije bio dostojan časti

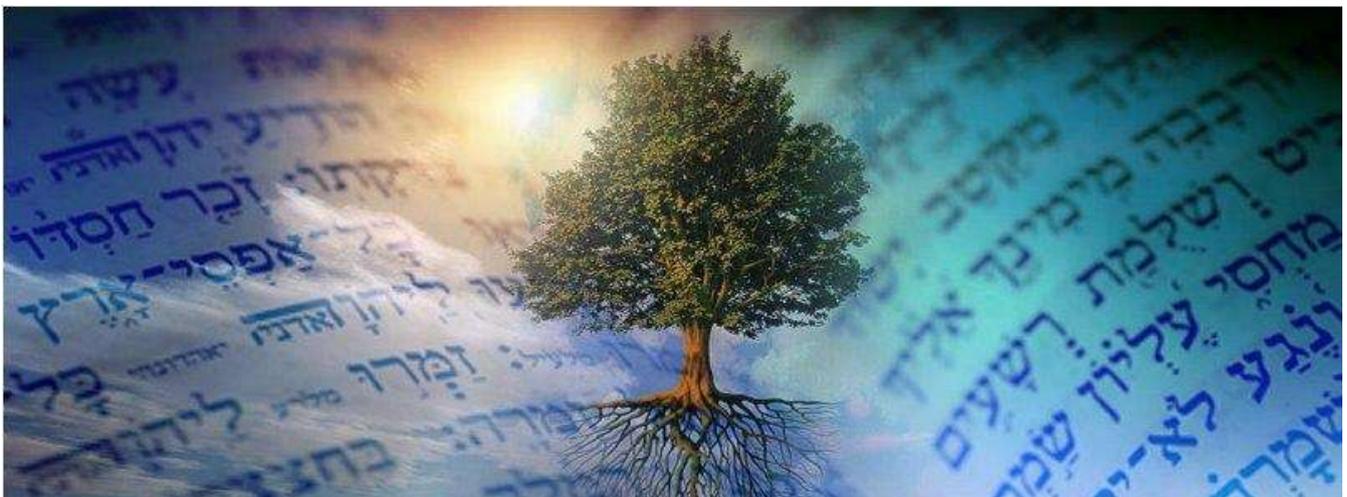
koju mu je B-g ukazao. Upravo takva skromnost i poniznost, osjećaj da se čovjek ne bi trebao previše upuštati u veličanje samoga sebe, bez obzira kakvu javnu ulogu u društvu obnašao, glavni je razlog da B-g "govori" ljudima i vodi ih u njihovim ulogama kao vođa. Talmud nas uči da se B-g gnuša arogancije, taštine i nepotrebnog veličanja samog sebe kod ljudi općenito, a naročito kod vođa naroda.

Sam B-g, da to tako kažem, obraća se čovjeku, onako kako se javio proroku Elijahuu, "smirenim, tihim glasom." Ako možemo tu riječ upotrijebiti za Svemogućeg, B-g je skroman kad se objavljuje ljudima. Svi proroci Izraela, od Mošea nadalje, bili su svjesni da je B-g, nazovimo to tako, prema njima ograničio jačinu i prostiranje Svog glasa. Raši u ovoj tjednoj *paraši* ističe da B-ži glas nije izlazio van svetinje *miškana* iako je svojom jačinom bio bezmjeran i neograničen. Ovo nije tek opis događaja koji se desio davno prije u Sinajskoj pustinji, već je to osobina Vječnoga - snažni prikaz "smirenog, tihog glasa" koji je karakteristika Njegove objave ljudima. Usne

proroka Izaije morale su biti opaljene nebeskom žeravicom jer u nebesima govorio protiv Izraela, dopuštajući si da bude sudac drugima umjesto da bude samo oruđe B-žje volje i naredbi.

Pravilo skromnosti je ne donositi unaprijed zaključke o drugima i ne smatrati da čovjek na neki način može biti siguran koje su stvarne B-žje namjere. Ljudi griješe. B-g je ne-pogrešiv. Već samo to bi kod ljudi trebalo izazvati osjećaj poniznosti i skromnosti. Mali *alef* iz *vajikra* treba nam ostati stalni podsjetnik na naš odnos sa našim Stvoriteljem, kao i s našim bližnjima.

Treća knjiga *Humaša*, *Vajikra*, naziva se, u rabinskoj literaturi, i "Torat Kohanim" - zakon svećenika. To je nedvojbeno stoga što se većina knjige bavi zakonima posebnim žrtvama i dužnostima *kohanim* u Hramu. Međutim, postoji i jedan mnogo veći, mnogo univerzalniji aspekt imena ove knjige *Vajikra/Torat Kohanim*. Jer u samom naslovu nalazi se spoznaja da se *kohanim* trebaju ponašati i živjeti prema određenim mjerilima koja za njih postavlja Tora. Nije samo prinos koji se prinosi u Hramu

(nastavak s 8. stranice) **Rabbi Berel Wein: Skromnost, grijeh i uloga kohena**

ono što je važno i bitno. Za uspjeh hramske službe važan je i bitan i *kohen* koji je zadužen da taj prinos prinese primjereno i s poštovanjem. Stoga nije slučajnost da ova knjiga *Vajikra/Torat Kohanim* u sebi sadrži čitave odlomke koji se bave moralnim zakonima i discipliniranim ljudskim ponašanjem. Nepoštenim *kohanim* nije dopušteno da budu predstavnici B-žjeg Hrama, baš kao što su i *koheni* sa tjelesnim deformacijama bili isključeni iz obavljanja hramske službe,

Talmud nas sasvim konkretno podučava da jedino onda kada je *kohen* po svom ponašanju i samodisciplini nalik anđelu B-žjem, ljudi će dolaziti da uče Toru iz njegovih usta i osjetiti pravu svetost Hrama. Zadatak koji je postavljen pred *kohanim* nije puka mehanička rutina službe u Hramu. To je zapravo izazov da budu istinski primjer u ponašanju, uzor drugima, i učitelj Tore Izraelu kako djelima tako i riječima, što određuje pravog *kohena*. Rabini u Pirke Avot opisuju oca svih *kohanam*, velikog Aharona, kao čovjeka koji je volio mir, koji je težio miru, koji je volio druga ljudska bića, i čovjeka koji je bio u stanju privesti ljude bliže vrijednostima, učenju i držanju Tore.

Smatram da ovaj opis nije jedino imao namjenu da bude zapisan na Aharonovoj osmrtnici. Naprotiv, njegova je svrha bila da bude program onoga što pravi *kohen* treba biti – što on treba predstavljati i kakvu sliku bi trebao prikazivati onima koji mu dođu po savjet, pomoć, uputu i hramsku službu. Mi možda danas u našoj sredini nemamo Hram, no silno su nam potrebni *koheni* – vjerski vođe istkani od Aharonova tkanja, njegova sustava vri-

jednosti i njegova načina života. Knjiga *Vajikra* vodič je za sve one koji teže da budu vjerski vođe i izvrše utjecaj na Židovski svijet. Ona je uistinu knjiga *Torat Kohanim*.

Iako ova *parša*, poput većeg dijela knjige *Vajikra*, obiluje teškim detaljima u vezi vrlo ezoteričkih, duhovnih, pa čak i mističnih sadržaja hramske službe i žrtvovanja životinja, ona sadrži temeljne i važne poruke koje nam Tora želi prenijeti usred ove gomile detalja. I ja smatram da je ta poruka spoznaja da je grijeh neizostavni dio ljudskog života.

Podučili su nas: "...da nema pravedne osobe koja živi na ovoj zemlji bez grijeha." To je jedna od slabosti koje smo naslijedili do Adama i Eve i zato je ona sastavni dio DNK ljudskog postojanja. Prepoznajući ovu činjenicu, Tora, kao što i inače običava, bavi se stvarnošću ljudskog bivanja, a ne zamišljenim savršenstvom ljudskog ponašanja koje u ljudskoj povijesti nikada nije postojalo niti će ikada postojati.

Za razliku od drugih monoteističkih vjerovanja, judaizam ne pristaje na buduću nagradu na nebesima, divno anđeosko portretiranje ljudskog života. Kao što kralj Solomon kaže: "Što je bilo bit će, i stvarno nema ničega novog pod suncem što se ljudskog ponašanja tiče." Zato Tora u ovoj tjednoj *parši* uzima zdravo za gotovo da će ljudi grijehiti... i činiti to prilično često. Stoga se mora načiniti lijek za grijeh tako da se ljudi s vremenom poprave i nađu oprostjenje za svoje grijeh od dobrotivog Stvoritelja.

Ja mislim da je svrha čitave hramske službe, onako kako nam je opisana u knjizi *Vajikra*, da ljudskim bi-

ćima naglasi našu urođenu slabost i sveprisutnost grijeha u našim životima. Spoznaja da smo sagriješili početak je izbavljenja i svetosti.

Vjerujem da je to dio velike poruke Jom kipura i zašto taj sveti dan svoju životnost i važnost zadržava čak i kod Židova koji su u drugim stvarima vrlo udaljeni od držanja Tore i smislenog Židovskog života. Duboko u sebi svi smo mi svjesni da kao ljudska bića, ne samo da smo skloni grijehiti već, ponovo prema riječima Tore: "Grijeh čučni na našem pragu."

Sama zgrada Hrama, svećenstvo i hramska služba životinjskih žrtava, sve to zajedno čini da uviđanje grijeha bude stalno prisutno u Židovskom životu. Kako bi to dovelo do učinka, Židovski narod mora biti svjestan onoga što se nalazi iza zgrade, sjaja, rituala, mesa i vina koje proizvodi Hram i njegove službe.

Upravo taj dio službe proroci Izraela naglašavaju u svojim osudama površnog shvaćanja hramske službe, koje je bilo toliko karakteristično za kraljevstvo Jude u vrijeme Prvog hrama. Biti nesvjestan poruke koja stoji iza toga, o stalnoj slabosti prema grijehu i nužnosti da mu se suprotstavimo, i jedino se koncentrirati na lijek oprostjenja koji je Hram predstavljao, bilo je kratkovidno i na kraju je dovelo do nestanka samog Hrama. Tora je željela da trudimo iskorijeniti izvor boli a ne da samo postanemo ovisnici o lijekovima protiv boli. Ja vjerujem da je to suptilna poruka ovoj tjednoj *parši*, a i čitave knjige *Vajikra*.

Šabat šalom ■

Rabbi Yissocher Frand:

Zbunjujuće žrtve

Vodič za zbunjujuće Majmonide-sovo učenje o žrtvama

Sefer Vajikra i parša Vajikra primarno su posvećeni zakonu o žrtvama. Ramban (Nahmanides) daje obrazloženje za životinjske žrtve. (Vajikra 1,9) On citira Rambama (Majmonidesa) u More Nevuhim (Vodiču za zbunjene) koji tvrdi da je razlog zbog kojeg je Tora ozakonila životinjske žrtve taj što su sva neždovska društva među kojima su Židovi u povijesti živjeli (Kaldeja, Kanaan, Egipat) štovala stoku. *Humaš* kaže da su Egipćani štovali ovce. Kaldejci su štovali demone koji su bili uspoređeni sa kozama. Ramban ističe da do današnjeg dana ljudi u Indiji odbijaju zaklati svoju stoku jer vjeruju u Svetu kravu. Stoga, kaže on, B-g je zapovjedio Židovima da zakolju ovce, koze

i krave u čast Svetome. To im je zapovjedbno kako bi shvatili da ono što su smatrali krajnjim grijehom može postati ritual koji će ih približiti Stvoritelju i kroz koji će njihovi grijesi biti pokriveni.

Ustvari, Ramban opisuje žrtve kao protutežu idolatriji. Neždovi su štovali te životinje, a mi ćemo ih zaklati za Gospodara svemira. To je gotovo poput placebo efekta jer time naizgled nije postignuto ništa, no kako bi se Židovi odviknuli od krive teologije, zapovjedbno im je da ono što su drugi narodi štovali kao idole, zakolju za B-ga.

Ramban je vrlo kritičan prema toj Rambamovoj teoriji. On odbija mogućnost da je božanska služba u Hramu bila samo teološka lekcija kojom bi se ispravila idolopoklonička praksa. Žestoko se protivi

tome da je žrtvenik bio samo sredstvo kojim bi se demonstriralo neslaganje s praksom poganskih naroda, bez da je imao svoju samostalnu vrijednost. Ramban svoje stajalište potvrđuje biblijskim dokazima.

Najprije, on ističe da je već i Noah, kada je izašao iz arke sa svoja tri sina, prinio žrtvu koja je „bila ugodna u B-žjim očima“.

Štoviše, čak i prije Noaha, Hevel je prinio životinjsku žrtvu koju je Sve-mogući prihvatio! Sigurno je da nije bilo idolatrije u vrijeme Kajina i Hevela, stoga žrtve nisu mogle biti samo znak protesta! Zašto su se žrtve prinosile prije idolopokloničke prakse, pita se Ramban.

I daje svoje objašnjenje žrtvi utemeljeno na Otkrivenoj mudrosti (Hohmas haNigle) i Skrivenoj mudrosti (Hohma haNistar, al pi sod). U Nigle odjeljku, Ramban piše - u vezi sa žrtvama čija je svrha da pokriju grijeh - da kada čovjek griješi, on to čini mišlju, riječju i djelima. Stoga, kada čovjek stavlja svoje ruke na glavu životinje, on simbolički čini djelo pokajanja. Kada ustima priznaje svoje grijehe (*viduj*), on ispravlja grijehe učinjene govorom, i tako dalje.

No, moramo analizirati - što Ramban misli pod time? Ramban je imao vrlo jake argumente protiv njega! Ustvari, Rav Meir Simha iz

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi Yissocher Frand: Zbunjujuće žrtve**

Dvinska u svojoj Mešeh Hohma kaže da je Rambam iskazivao neslaganje jedino vezano uz osobne dobrovoljne prinose (*korbanos nedava*). Rav Meir Simha kaže da se Rambam zasigurno slaže s time da zajedničke žrtve – *korban tamid*, *musaf* prinosi za šabat, *jom tov* i *roš hodeš*, imaju svoju unutarnju vrijednost.

U knjizi Ner Uziel koju je napisao Rav Uziel Milevsky, vidio sam drugačiji pristup. On smatra da ljudska bića koja osjećaju da postoji Više Biće u svijetu i koja mu se žele približiti, osjećaju da je žrtvovati nešto svoje način povezivanja. Riječ *korban* prevodi se kao žrtva (iako je korijen riječi u hebrejskom *KaRoV*, što znači – približiti se). Ima mnogo istine u tom prijevodu. Kada se čovjek želi povezati sa Višim Bićem, on to pokazuje time što je spreman žrtvovati nešto svoje.

Nažalost, pogani su Sunce, Mjesec i zvijezde smatrali višim bićima. No, teorija žrtvovanja – toga da želim žrtvovati nešto Višoj Sili – je vrijedan koncept. Kada Rambam kaže

da nam je Svemogući dao žrtve kako bi ih prinosili umjesto idolopokloničke prakse, on ustvari kaže da je ta želja da se žrtvuje nešto Višem Biću plemenita stvar.

Sve dok su pogani štovali *avoda zara*, oni su žrtvovali za pogrešnu svrhu. Međutim, ideja prinošenja žrtava Višem Biću vrlo je vrijedna. Zapravo, svaki puta kada smo u kušnji i suočeni sa pitanjem „trebamo li ili ne trebamo nešto učiniti“, svaki puta kada se nađemo neodlučni između svoje vlastite volje i

volje Svemogućeg, mi smo pozvani žrtvovati – žrtvovati ono što želimo učiniti zbog onoga što Svemogući želi da učinimo! Žrtve nas uče da žrtvujemo ono što imamo te da budemo spremni žrtvovati nešto svoje za Svemogućeg.

To je ono što je Rambam mislio: Koncept žrtvovanja Višem Biću je plemenita stvar. Zapravo, to je ono što judaizam od nas traži. ■

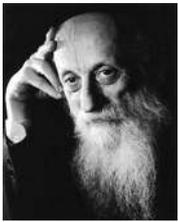
Prevela Anja Grabar

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Nastavak vršenja osobne inventure ...

"Kohen će mu pribaviti pomirenje pred B-gom, i bit će mu oprošteno za bilo što od svega onoga što bi mogao učiniti da počini krivnju" (5,26)

Vidjelac iz Lublina prokomentirao je da nakon što čovjek dobije oprostjenje za određeni grijeh, otvara mu se mogućnost da otkrije da postoje i druge stvari koje je učinio koje su prouzročile krivnju.

Neprijemljeno ponašanje služi kao prepreka našoj svijesti o prirodi naših postupaka. Kada nam je nešto oprošteno, podiže se barijera, i tada smo u stanju vidjeti da ima i drugih stvari koje smo učinili za koje je potrebno ispravljanje i pomirenje.

Zato je *tešuva* trajni proces. Što nam je više toga oprošteno, to osjetljiviji postajemo na naše postupke. Drugim riječima, *tešuva* priziva *tešuvu*.

Priča pred Pesah

Jedna hasidska priča upućuje na to kako B-g uistinu skrbi za onoga koji je učinio sve što je bilo u njegovoj moći, no pouzdaje se u B-ga.

Bio je neki hasid koji je vodio malu pivnicu. S obzirom da je pivo *hamec*, on je prakticirao prodaju pivnice nežidovu prije Pesaha, a onda bi je ponovo otkupio nakon blagdana, kako tijekom Pesaha u svom vlasništvu ne bi imao bilo kakav *hamec*. Obično bi vrijeme blagdana Pesaha provodio u posjeti kod ženine rodbine, daleko od svog rodnog grada.

Jedne godine, jedan je sumještán, koji je bio neprijateljski nastrojen prema Židovima, a poznao je tu praksu Židova, skovao zavjeru protiv ovog *hasida*. Proširio je glas da nitko, pod nikakvim uvjetima, ne smije sklopiti transakciju s tim Židovom i kupiti njegovu pivovaru za Pesah. Jutro prije Pesaha *hasid* je bio šokiran kad je otkrio da nitko od njegovih uobičajenih kontakata ne želi sklopiti ugovor s njime, te mu je ostala ogromna količina piva koje se nije mogao riješiti prije Pesaha.

Hasid nije preostalo ništa drugo nego da se odrekne vlasništva nad tim pivom, napusti pivovaru i proglaši je *hefker*, odnosno, odrekne se vlasništva nad njom. U skladu sa židovskim zakonom, ostavio je vrata pivovare širom otvorenima, te sa svojom obitelji otputovao za Pesah, svjestan da se odrekao malog bogatstva, jer će se stanovnici tog mje-

sta sigurno poslužiti svim njegovim zalihama u tih tjedan dana koliko ga neće biti.

Tešuva je trajan proces.

Što nam je

više toga oprošteno,

to osjetljiviji postajemo

za naše postupke

Kada se nakon Pesaha vratio, pred njega su istupili stanovnici tog mjesta i rekli mu: „Ako si se iskreno odrekao vlasništva nad svojom pivovarom, zašto si postavio one zastrašujuće pse da čuvaju ulaze? *Hasid* je ostao zgranut, ne shvaćajući o čemu oni to govore, no svi su mještani potvrdili priču kako su neki opasni psi čuvali sve ulaze u pivovaru.

Hasid se posavjetovao sa svojim Rebeom, te ga upitao smije li preuzeti vlasništvo nad zalihama, budući da je to *hamec* koji je bio ostao preko Pesaha. Rebe je odgovorio: „Ovaj *hamec* nije bio tvoj tijekom Pesaha, jer si ga iskreno i svim srcem napustio i odrekao se vlasništva. Ako je B-g smatrao primjerenim da te nagradi čudom, to nema utjecaja na to što si ga ti proglasio *hefkerom*. Svakako ti je dopušteno da ponovo uzmeš vlasništvo nad time.“

Kada čovjek učini ono što treba učiniti, s posvemašnjom iskrenošću te preda B-gu ono što je van njegove moći, B-g reagira. ■

Biseri hasidske mudrosti

Jeste li se ikada zapitali, ne bi li bilo lakše da smo, umjesto kao djeca, svi stvoreni kao odrasli ljudi, potpuno funkcionalni i sposobni se brinuti za sebe?

Ali djetinjstvo u sebi sadrži predivan nauk – prije svega, da je dijete autentično i nevino i da je ta nevinost izvor života. Da smo rođeni kao odrasli, već pripremljeni za životne borbe, nikada ne bismo doživjeli magiju djetinjstva, slobodu da istražujemo život otvorenih očiju, bez odabiranja i izdvajanja. Djetinjstvo nam daje priliku da se vinemo do uzvišenog, prije nego što zakoračimo u svjetovno.

Na što mi pomislimo kad vidimo kako dijete traži ruku svoje majke i ide za njom kamo god da ona krene? Mi sigurno ne trebamo nikoga da nas vodi za ruku. Ali dječja prijemчивost i povredljivost, njihova jednostavna vjera, dolazi s jako dubokog i čistog mjesta – iz same suštine duše, koja je sposobna primati od nečega što je iznad nje same.

Kao odrasli ljudi, mi volimo misliti kako je sve pod našom kontrolom. Nakon svega, mi smo proveli godine razvijajući razne ideje i bistreći naše umove. Ali što je zaista važnije: intelekt odraslog čovjeka, ili nevinost i vjera djeteta? Dok odrastao čovjek smanjuje svoje nade i očekivanja, dijete sanjari i čudi se. Isto se događa s obrazovanjem: dječji um još nije preplavljen egoizmom odraslih, koji se brinu samo o tome kavu će oni imati korist od određenih ideja.

Za vrijeme školovanja, najvažnije je njegovati taj duh, vjeru i sposobnost istinskog čuđenja. U protivnom će većina informacija koje prenesemo biti krivo usmjerena; umjesto da dozvolimo djetetu da doživi osjećaj strahopoštovanja prema B-gu i Njegovom svijetu, mi potičemo dijete da sve analizira i kategorizira. Razmislimo, na trenutak, o prvom putovanju djeteta u Grand Canyon. Što je važnije, upiti cijeli prizor s osjećajem strahopoštovanja i razmisliti o čemu se tu radi, ili svesti sve to na gomilu podataka?

R. Simon Jacobson ■

Najuzvišeniji mir je onaj koji vlada između dvije suprotnosti.

R. Nachman iz Breslova ■

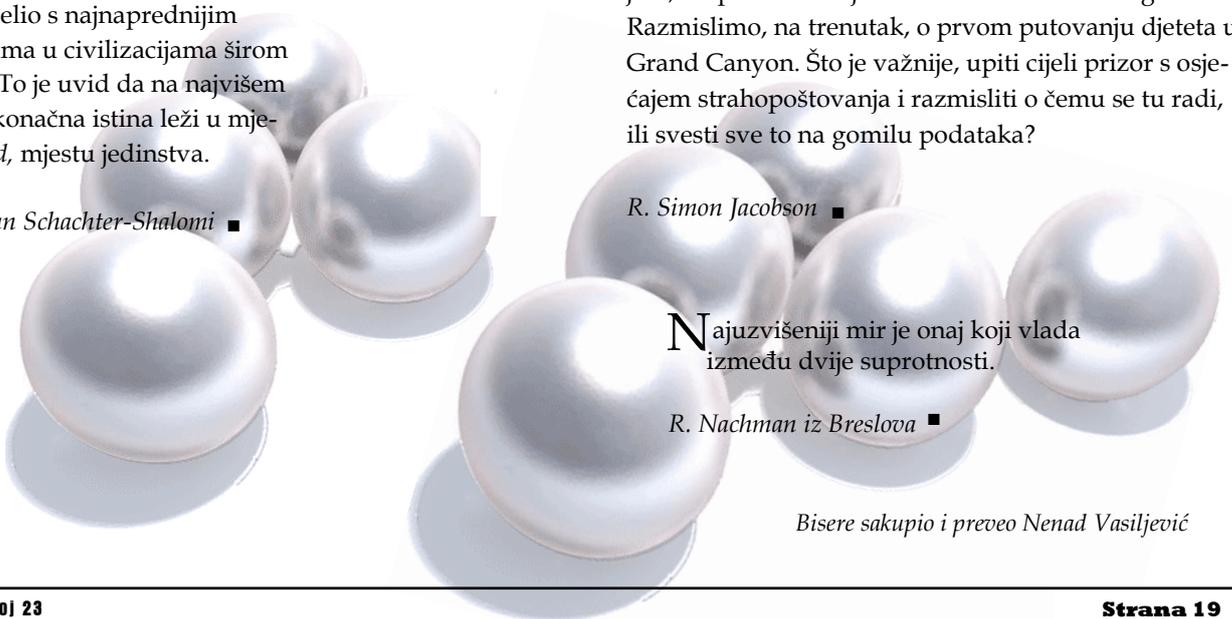
Bisere sakupio i preveo Nenad Vasiljević

Mora da su Izaija i njegovi suvremenici živjeli u jednom posebnom vremenu. Zbog razloga koji nam još uvijek nisu jasni, oni su bili dio velike eksplozije svijesti, koju su učenjaci zvali Osovinskim razdobljem (Axial Age).

To je vrijeme u kojem su živjeli Sokrat, Platon, Aristotel, Zaratustra, Mahavira, Buda, Laoce i Konfucije. Premda njegova vizija nije bila bez naznaka trijumfalizma, on je svoj intuitivni uvid dijelio s najnaprednijim misliocima u civilizacijama širom svijeta. To je uvid da na najvišem nivou, konačna istina leži u mjestu *jihud*, mjestu jedinstva.

R Zalman Schachter-Shalomi ■

Vossi Katz, Breslov Research Institute:

Tisućiti dio

Po tradiciji, židovska djeca učenje Humaša započinju od ovojtedne *paraše*. Mogli bismo se zapitati: Zašto ne započeti učenje od početka Tore, od *paraše* Bereišit? Također, ima nešto vrlo neobično u vezi prve riječi ove *paraše*, "Vajikra" koja je u Tori napisana s malim slovom *alef*. Što sve to znači?

Što se tiče postupka suđenja na Nebeskom sudu, pisano je: "Ako on ima anđela koji se zauzima za njega, jednog [anđela koji govori o njemu pozitivno] od tisuću [anđela koji ga progone] da potvrdi njegovu pravdu, tada mu je On milostiv i kaže: 'Izbavite ga od silaska u jamu; Ja sam našao otkupninu za njega'" (Job 33,23-24). Naši rabini su tumačili da ovaj redak znači ovo: čak i ako samo jedan anđeo stane u obranu čovjeka, pa sve i ako su u sklopu same obrane 999 dijelova protiv čovjeka, i samo se jednim jedinim dijelom smatra zaslužnim, još uvijek ga vrijedi spasiti.

Isto tako, mi posjedujemo moć da svoje bližnje i sebe promatramo i prosuđujemo na jednako pozitivan način. Mogu promatrati sebe i otkriti 999 mana, ali ako mogu prona-

ći ijednu dobru stranu - pa makar i ako je unutar te jedne vrline 999 dijelova negativno i ima samo je jednu točku istinski dobrih namjera - i pored toga, prepoznajući tu sićušnu dobrotu ja mogu napustiti negativno i započeti novi, pozitivan duhovni život. Razlog za to je što je izvor istinske dobrote sam B-g. Budući da je B-g vječan, bilo koji djelić dobrote, bez obzira koliko beznačajan bio, ima vječnu, trajnu moć.

Cadik ima kako sposobnost da otkrije ono dobro u nama

Budući da smo svi mi dio procesa otkrivanja i prepoznavanja ove pobožnosti, *cadik* je vođa tog pokreta. On ima kako sposobnost da otkrije ono dobro u nama - i tako nas navede da se osjetimo duhovno slobodnima da rastemo i ulažemo sve napore - a uči nas i kako da smatramo vrijednim i živimo radosno s tim dobrim djelićem.

Izradom zlatnog teleta, Židovski narod je pao u grijeh za koji se smatra da obuhvaća sva tri prekršaja za

smrtnu kaznu - krvoproliće, štovanje idola i nedopuštene odnose. Narod koji je upravo čuo Deset zapovijedi od Samog B-ga sada je potpao pod osjećaj potpune izgubljenosti i pokvarenosti. Ali se

Mojsije, taj veliki *cadik*, založio za nas. Preklinjao je B-ga da vidi to zrnce dobrote koje je ostalo u nama. Kao ishod ove uspješne molbe, B-g nam je naredio da sagradimo Šator sastanka. Nakon što je on bio dovršen, B-g je pozvao Mojsija s mjesta malog slova *alef*.

Alef ima numeričku vrijednost 1. Kao što smo vidjeli, čak i ako je naše dobro tek tisućiti dio, pa čak i ako je ova tisućina okružena s 999 negativnih svojstava, ta dobrota ipak je vječna. Ta je dobrota malo slovo *alef*. Jednako kao što su Židovi sagradili stvarni Šator sastanka, tako i *cadik* gradi paralelni, nadzemaljski, Šator kojega pokreće dobrota koja se nalazi u svakom od nas. S tog je mjesta, čak i nakon grijeha sa zlatnim teletom, B-g još uvijek mogao razgovarati s Mojsijem. S tog mjesta dobrote, nevin dječak iz *hedera* (tradicionalne židovske osnovne škole koja podučava osnovama judaizma i hebrejskog) prima svoju duhovnu snagu, i s tog mjesta dobrote u nama, to duhovno dijete koje se ima uskoro roditi, može rasti.

Svi smo mi B-žja djeca. Stoga, svatko od nas - koliko god bio udaljen - ima potencijal da živi duhovnim životom dobrote. Pridruživanjem *cadiku* i njegovom procesu otkrivanja pobožnosti, mi možemo živjeti s ovom dobrotom svakim svojim dahom. Tada ne samo da ćemo promijeniti sebe, već ćemo izvršiti i trajni utjecaj na čitav svijet. Amen!

A gutn Shabbos!

Šabat šalom! ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah:

TJEDNI ZOHAR: VAJIKRA

Paraša (priča) Vajikra je prva paraša nove knjige – Levitskog zakonika, i ona uvijek dolazi u proljeće. Zašto je to najbolje vrijeme za čišćenje i iščišćavanje?

Paraša Vajikra i veliki dio knjige Levitskog zakonika bave se službom prinošenja žrtava u Hramu. Teško je shvatiti zašto to iz godine u godinu trebamo čitati, pogotovo zato što se žrtve odnose samo na Hram i svećenike (*kohene*).

Zohar objašnjava da značenje riječi "žrtva" nije onakvo kako se danas razumije, s negativnom konotacijom. Korijen riječi žrtvovati (*KoR-Ban*, na hebrejskom - קרבן) je k.r.b. (ק.ר.ב) što znači približiti – Zohar nam to daje do znanja objašnjavajući da je riječ o međusobnom približavanju deset sefirot sve dok one ne postanu jedno.

Međutim, sam čin prinošenja žrtve životinje nije dovoljan ako nema svijesti kajanja i preobrazbe. Spomenuli smo ranije dobro poznatu frazu "pribavi si učitelja i kupi si prijatelja ...", što znači da za pravo prijateljstva treba "platiti", ulagati i truditi se. Sve što vrijedi mora se steći radom i trudom, 'ništa nije besplatno'.

Pitanje je koji je smisao tog truda?

Zohar objašnjava da imamo tendenciju uložiti trud kad god želimo dobiti nešto za sebe – osjetiti obilje, zadovoljstvo, blaženstvo, radost ili zadovoljstvo - a da bi to mogli pri-

vući iz njihovog izvora, moramo se povezati na više sefirot, na gornje svjetove, i međusobno ih povezati. Kako? Tako da stvorimo sklonost prema tim područjima. Znači, moramo se povezati s osjećajima, namjerama i svijesti o sreći, ljubavi, dije-ljenju, suosjećanju itd., moramo povezati djela s ispravnom namje-rom i time možemo privući obilje odozgo. Kada uložimo trud da dostignemo viši nivo, možemo osjetiti da nas trud dovodi bliže - KaRoV (קרוב) našem cilju. Međutim, kada ljudi koji nisu duhovni ulažu trud, oni smatraju da uzalud žrtvuju (*korban*) svoje vrijeme i novac, i to im donosi agoniju i osjećaj da su "žrtve" (*korban*).

Hebrejski se korijen K.R.B (ק.ר.ב) također može čitati kao "bitka" (*ke-rav*, na hebrejskom - קרב) što znači da se moramo boriti i zalagati za ono što je uistinu važno u životu. I onda kada za našeg bližnjeg nešto učinimo svjesno i sa željom da pri-

bližimo sefirot, spojimo ih i pove-žemo materijalni život s gornjim duhovnim svjetovima, tek tada će stići obilje i blagostanje. Ari objaš-njava da se glavna nagrada stječe boreći se za to tko jesmo, za našu suštinu, i ako sve što činimo radimo sa radošću i namjerom da dovede-mo svjetlo u svoj život, onda nam je uspjeh zajamčen, kao što je rečeno: **"Kada idete u rat protiv svojih ne-prijatelja i G-spod, B-g vaš, preda-vam ih u ruke ..."**. Ne kaže se da se moramo boriti sa svojim neprijate-ljima, već da idemo u rat protiv njih a Stvoritelj će ih predati u naše ruke.

To je suština "korbana" - približiti sefirot – kako bi ih se sjedinilo, sjedinilo duhovne i materijalne svjeto-ve. To je tajna knjige Levitski zako-nik koja objedinjuje sve mogućnosti povezivanja i namjera koje prate naša djela. ■

Prevela Tamar Buchwald

(nastavak s 16. stranice) **Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah: Mjesečni Zohar: Nisan**

znači, super vatra. To objašnjava osobnu snagu i obnavljanje energije Ovna. Kad nisan započne on omogućuje svakome od nas da se poveže s ovom obnavljajućom, pomlađujućom silom. To je ujedno i tajna zašto se Pesah slavi usred mjeseca nisana - mjeseca izlaska, bijega iz ropstva (lanaca prošlosti) u slobodu i obnovu.

Snaga super-vatre Ovna ozbiljno utječe na ponos i ego Ovna. Dakako, bez ega oni ne bi mogli biti pioniri, upuštati se u nove avanture, ili pokušati osloboditi se ograničenja. Međutim, ego s druge strane isto tako zasljepljuje ljude i čini ih neosjetljivima prema drugima. Tipičan Ovan može lako pasti u zamku svoje besosjećajnosti i ne biti svjestan onoga što ga okružuje; oni imaju toliko mnogo unutarnje buke da ne mogu napraviti mjesta za druge informacije iz vanjskog svijeta. Poznato je da Ovnovi imaju poteškoća u učenju iz svojih pogrešaka.

Više indikacija o snazi Ovna i njegovoj povezanosti s Marsom možemo naći u njegovom imenu. Na hebrejskom Ovan ima naziv Tale (טלה) čija gematrija (svako hebrejsko slovo ima numeričku vrijednost) iznosi 44, što je ujedno i brojčana vrijednost riječi דם (dam = krv). Snaga krvi utječe na vatreni temperament Ovna, a također i svakoga od nas kada započne mjesec nisan. Osim toga, to što je on prvi mjesec, prema kabalistima, određuje da on odlučuje o ratovima i sukobima u nadolazećoj godini (baš kao na Roš hašanu, kada se određuju primanja i život. Stoga bismo trebali biti vrlo oprezni u to vrijeme.

Borba protiv ropstva

Naši unutrašnji i vanjski ratovi

posljedica su robovanja našim potrebama, nagonima i strahovima. Nisan nam daje priliku da pobjegnemo iz ropstva i oslobodimo se, stvarajući spokojan, miran život u godini koja dolazi. Da bi se to postiglo, moramo shvatiti prirodu tog horoskopskog znaka i svijesti vezanoj s njim. To će nam pomoći da prevladamo vlastiti horoskopski znak, zvijezde, mjesec i sunce, naše prepreke iz prošlosti, poteškoće i neuspjeha, da prevladamo sve. To je moć nisana i Ovna.

Tora kaže da su desetog nisana, kao simbolički čin kontrole, hebreji uzimali janje (Ovna) i vezali ga uz svoje domove. Onda su ga, u suton 15-og dana, zaklali i pekli na vatri.

Vatra može doći u različitim oblicima; vatra uspjeha, vatra gnjeva, nezadovoljstva. Jedini način na koji se možemo boriti s negativnom vatrom je pozitivnom vatrom entuzijazma. Ramhal (rabin Moshe Ha-im Luzzato) kaže da bismo se svaki put kad se osjećamo depresivno, trebali ponašati kao da smo sretni. Mi moramo činiti sve s veseljem i osjećajem duhovnog uzdizanja, čak i ako se osjećamo ili drugima izgledamo glupo. Poznato je da u trenutku kad postupamo radosno naš mozak luči endorfine i serotonin koji čine da se osjećamo "povišenog raspoloženja". Drugim riječima, ponekad, da bismo sebe doveli u ravnotežu, moramo otići iz jedne krajnosti u drugu i na taj način preuzeti kontrolu. Nije slučajno da se ova promjena vrši upravo za vrijeme Pesaha.

Kao što znamo, u engleskom se jeziku koristi naziv Passover zato što je Stvoritelj prešao preko (passed over) hebrejskih domova u završnoj fazi deset pošasti u Egiptu. Ovaj "prolazak preko" ili "preska-

kanje" upravo je skok koji možemo postići i dovesti u svoj život. To je ujedno i tajna koja leži u imenu mjeseca nisana, od hebrejske riječi nas (na hebrejskom - bježati / umaknuti). Nisan nam omogućuje da pobjegnemo iz mjesta na kojem smo bili, na novo i uzvišenije mjesto koje će nam omogućiti da počnemo ispočetka, osloboditi nas od naših nekađasnih lanaca, starih navika i ponašanja.

Rekli smo da janje (Ovan) predstavlja ego, a mi ga pržimo na vatri entuzijazma i pozitivnog rada, i potom ga jedemo s macesom i *marorom* (gorkim biljem). Prema Zoharu, maces simbolizira smanjenje ega (kruh simbolizira nadmeni ego, a maces je lijek za to. On ima moć sažimanja i kontrole). Drevni travari znali su da maror - gorko bilje simbolizira frekvenciju planete Marsa, jer njihov je okus gorak kao okus ratova i smrti. Kad jedemo *maror*, moramo to učiniti s namjerom prevladavanja smrti u nama koja se obično izražava borbama, sporovima i rušenju. Maror (מרור) ima brojčanu vrijednost 446, a i smrt (מות) ima istu tu brojčanu vrijednost.

Nakon što smo uradili sve gore navedeno i prevladali smrti u nama, mi sljedećeg jutra molimo molitvu za *tal* (rosu). *Tal* je, prema kabali, jedna nevjerovatna pojava. Prvo, ona je čista voda, a ne vatra. Drugo, duhovna *tal* je sila koja motivira i u biti je uzrok obnavljanja. Molitva za *tal* povezuje nas s obnavljanjem te napuštanjem starih navika. To je moć Pesaha i Ovna koji nam omogućuju da preko ropstva preskočimo u slobodu. ■

Prevela Tamar Buchwald

Iz domaćeg tiska

ZNANOST

Naučnici stvorili kapi koje popravljaju vid

b92, 10.3.2018.

Naučnici sa Bar - Ilan univerziteta za nanotehnologiju u Tel Avivu tvrde da su stvorili kapi za oči koje mogu da poprave oštećenje rožnjače i trajno poboljšaju vid kod ljudi.

Američko Izraelski naučnici tvrde da je u pitanju revolucionarno otkriće, koje će pomoći svim osobama koje imaju probleme sa oštećenjem očiju.

Tim naučnika, sa doktorom Davidom Smadjom na čelu, testirao je do sada svoj novi proizvod na domaćim životinjama koje su imale oštećene rožnjače.

"Proizvod smo testirali na svinjama koje imaju oštećene

rožnjače i pokazao se potpuno efikasnim jer su izlečeni svi simptomi bolesti očiju koje su imale životinje podvrgnute testiranju", rekao je doktor Smadja.

Novi revolucionarni proizvod izraelskih naučnika još nije testiran na ljudima, a tim naučnika koji stoji iza ovog proizvoda tvrdi da će prva rana testiranja početi krajem ove godine.

"Smatramo da će novi proizvod u potpunosti izlečiti probleme sa vidom kod ljudi i da u budućnosti neće biti potrebe za dioptrijskim naočarima", rekao je Smadja.

Naučnici smatraju da će revolucionarne kapi za oči jednako efikasno lečiti problem kratkovidnosti i dalekovidnosti, kao i druge probleme vezane za vid.

Ovaj revolucionarni proizvod takođe će omogućiti ljudima da se oslobode kontaktnih sočiva i pružiće im potpuno novi pogled na svet.

Sudeći prema pisanju magazina "Jerusalem Post", pacijenti će imati na svojim pametnim telefonima aplikaciju koja će izmeriti oštećenje njihovog vida, na osnovu čega će znati koliko kapi za oči treba da iskoriste.

"Ovaj princip smo već testirali na svinjama i pokazao se kao veoma efikasan, jer sve svinje podvrgnute testu nisu imale problem sa vidom nakon korišćenja kapi", rekli su naučnici.

Ono što još nije poznato jeste koliko će prosečan korisnik morati da koristi nanokapi za oči kako bi se u potpunosti rešio problema sa vidom, a nije poznato ni koliko će nove kapi za oči koštati na tržištu.

"Za sada moramo da sačekamo i vidimo kako će proći prva testiranja na ljudima, ali tim koji stoji iza ovog proizvoda je veoma optimističan", rekao je doktor Smadja. ■

DA SE NE ZABORAVI

Austrijska vlada će podići spomenik žrtvama

index, 12.3.2018.

AUSTRIJSKA vlada objavila je jučer, dan uoči 80. obljetnice nacističke aneksije zemlje, da u povijesnom središtu Beča planira podići spomenik na kojemu će biti uklesana imena

66.000 austrijskih žrtava holokausta.

Službena odluka o projektu potpisat će se na sljedećoj sjednici vlade u srijedu. Spomenik će biti "postojan znak sjećanja" na holokaust i na 80.

obljetnicu "Anschlusa", rekao je konzervativni kancelar Sebastian Kurz u priopćenju.

"Sjećanje na genocid nad Židovima je trajna zadaća"

Pojedinosti projekta i vremenski plan gradnje nisu poznati. Spomenik se treba podići u povijesnom središtu Beča, gdje od 2000. već postoji spomenik žrtvama holokausta.

Prijedlog za izgradnju spomenika iznio je austrijski državljani koji je preživio holokaust i danas živi u Kanadi, a već dva desetka godina se zalaže da se popiše svih 66.000 austrijskih žrtava nacističkog progona.

Austrijski vicekancelar Heinz-Christian Strache, predsjednik krajnje desne stranke FPÖ koja s konzervativcima sudjeluje u vladi, istaknuo je u priopćenju da je sjećanje na genocid nad Židovima "trajna zadaća".

"Nikada ne smijemo zaboraviti što su pretrpjeli", dodao je.

Vlada i predsjednik države Alexander Van der Ballen u ponedjeljak će obilježiti "dan sjećanja" na 12. ožujka 1938. kada je Hitlerova vojska zauzela Austriju i anektirala je kao pokrajinu III. Reicha. ■

